

ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΤΟΣ 13ο ♦ ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 52 ♦ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1996
ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΚΑΛΑΡΗ 52 ♦ 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΟ ΔΟΛΟ ΜΠΟΡΕΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΕΚΕΤΑΙ

Δολό. Χειμώνας '96. Ένα μικρό χωριό στο Πωγώνι. Η πληθυσμιακή κατάρρευση στην περιοχή είναι πια δεδομένη και μη αντιστρέψιμη. Ορδές Αλβανών περνούν αδιάκοπα τα σύνορα δημιουργώντας ένα κλίμα ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Μέσα σε αυτό το αρνητικό κλίμα, το Δολό μπορεί και αντιστέκεται, ξέρει να γεννάει ελπίδες, να γίνεται το σημείο αναφοράς για ολόκληρο το Πωγώνι. Και αυτό το καταλαβαίνει κανείς μόλις το πλησιάσει και βρεθεί στο κέντρο του χωριού.

Ένα ολόφωτο πεντακάθαρο καφενείο είναι ο πρώτος σταθμός του κάθε επισκέπτη, η πρώτη επαφή με αυτό που ονομάζουμε Δολιώτικο θαύμα. Η Άννα του Κωσταρά πάντα καλοσυνάτη και φιλόξενη, έρχεται αμέσως να αποδείξει τι σημαίνει Δολιώτικη φιλοξενία και να δώσει οποιαδήποτε πληροφορία στον επισκέπτη. Ζεστή ατμόσφαιρα που τη ζεσταίνουν ακόμα περισσότερο οι πύρινες γλώσσες που βγαίνουν αδιάκοπα από τα κούτσουρα στο θάθος του τζακιού. Πλούσιοι μεζέδες μαγεύουν τις αισθήσεις και συνεπαίρνουν τον νου. Είναι μεγάλη υπόθεση ένα τόσο μικρό χωριό να έχει ένα τόσο λαμπρό καφενείο.

Λίγο παρακάτω από το καφενείο υπάρχει ένας δεύτερος πόλος έλξης για τους ξένους σωστή θεά Κίρκη. Είναι ο μαγικός κόσμος που ξεδιπλώνεται και ανανεώνεται στις εγκαταστάσεις του Φόρη Κωσταρά. Κάθε εποχή του χρόνου πρόσωπα και πράγ-

ματα διαρκώς μεταλλάσσονται και γίνονται πιο οικεία και πιο ζεστά. Είναι ένα τουριστικό πείραμα που έδωσε στο Δολό εμβέλεια και το καταξίωσε στη συνείδηση του κόσμου.

Αλλά και ο πρόεδρος του χωριού με τα πενιχρά οικονομικά μέσα που διαθέτει αγωνίζεται και πρωτοστατεί στη μεταμόρφωση αυτή του χωριού μας. Το ξεκίνημα ενός καινούργιου έργου και η πλακόστρωση του χώρου κάτω από την εκκλησία του χωριού συμπληρώνει την άψογη εικόνα του χωριού. Έτσι ένα ξεχασμένο κομμάτι δένει αρμονικά με το υπόλοιπο σύνολο χάρις στις άοκνες προσπάθειες του προέδρου.

Η πρόσφατη τοποθέτηση αναμεταδότη δύο καναλιών στην Πωγωνιανή έσπασε λίγο ακόμα το φράγμα της απομόνωσης και έδωσε μία νότα αισιοδοξίας τους δύσκολους μήνες του χειμώνα στους λιγοστούς κατοίκους του χωριού. Είναι μια άλλη διάσταση στην πληροφόρηση και ψυχαγωγία που όλοι πολύ το περίμεναν. Εύγε στην γενική συνέλευση του Αγροτικού Συλλόγου που συνέλαβε την ιδέα και επωμίσθηκε το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικού βάρους του έργου.

Όμως και η καινούργια τηλεόραση που τοποθετήθηκε στο καφενείο, προσφορά της κ. Αθηνάς Βελόκα ήρθε την κατάλληλη στιγμή να διευρύνει τον τηλεοπτικό ορίζοντα και να γεμίσει με χαρά τους κατοίκους τα χειμωνιάτικα βράδια.

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΒΟΗΘΟΣ

ΤΟΥ ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗ

Το καλοκαίρι που πέρασε σε μια διαδρομή μου με την αστική κοινωνία στην πόλη μας, σε μια στάση είδα να μπαίνει μια ομάδα παιδιών πολύ αλλόκοτη!

Ρωτώ τον διπλανό μου (πιο νέος στην ηλικία από μένα) τι σόϊ νέοι είναι αυτοί;

— Η απάντηση:
— Είναι ΠΑΝΚ κύριε, η νέα τάξη πραγμάτων.

Στην αρχή τάχασα, γιατί μεμονωμένα άτομα έχω δει τέτοια παιδιά, αλλά τόσα πολλά μαζί αγόρια και κορίτσια, με την χαρακτηριστική τους εμφάνιση δεν είχα ξανασυναντήσει.

Κεφάλια μισοξυρισμένα, με τα μαλλιά σαν περικεφαλαία, άλλα κεφάλια με κοτσίδα, άλλα τελείως ξυρισμένα, αλά Γιουλ Μπρύνερ, και

► Συνέχεια στη 4η σελίδα

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ

«Δεύτε ιδώμεν πιστοί, που εγεννήθη ο Χριστός». Η προφητεία του Μεγάλου Προφήτη Ησαΐα, που έζησε 800 χρόνια, περίπου, πριν από τη γέννηση του Χριστού, εκπληρώνεται και αποκαλύπτεται «το κεκρυμμένον Μυστήριον». Πριν έλθει στη γη ήταν «ο αναμενόμενος». Οι Προφύτες τον είχαν προφητεύσει, η πονεμένη ανθρωπότητα, χαμένη μέσα στα μονοπάτια της αποστασίας και πληγωμένη από την αμαρτία, περίμεναν την «εξ ύψους επίσκεψιν» του Σωτήρα Χριστού. Και όλοι οι άνθρωποι εκείνης της εποχής, μορφωμένοι και σοφοί, όπως οι Μάγοι, ολιγογράμματοι, απλοί και ταπεινοί, όπως οι Ποιμένες της Βηθλεέμ, δέχτηκαν μέσα από την ψυχή τους την θεία αυτή αποκάλυψη και κατάλαβαν, ότι το θρέφος της Βηθλεέμ ήταν «ο μεγάλης βουλής άγγελος, Θεός ισχυρός, εξουσιαστής, άρχων ειρήνης, πατήρ του μέλλοντος αιώνα». Άγγελοι μετά Ποιμένων δοξολογούσι «την θεία γέννησή Του», και «Μάγοι μετά αστέρος οδοιπορούσι», γούσι «την θεία γέννησή Του», και «Μάγοι μετά αστέρος οδοιπορούσι», για να προσκυνήσουν «τον παραγενόμενον σαρκή, ίνα σώσει τον άνθρωπον».

Ποιά χριστιανική ψυχή μένει ασυγκίνητη μπροστά στο μεγάλο αυτό Μυστήριο; Ποιος πιστός δεν προετοιμάζεται τη μεγάλη αυτή γιορτή της Γέννησης, για να υποδεχτεί «τον εν Σπηλαίω γεννηθέντα βασιλέα»; Ολόφωτες οι Εκκλησίες υποδέχονται τους Χριστιανούς για να ακούσουν τους μελωδικούς ύμνους και να συγκινη-

θούν ιδιαίτερα από τις συνθήκες που γεννήθηκε ο θεάνθρωπος. «Δεύτε ιδώμεν πιστοί...» προσκαλεί ο υμνωδός, «που εγεννήθη ο Χριστός. Ακολουθήσωμεν, λοιπόν ενθε οδεύει ο αστήρ...» για να προσκυνήσουμε το νήπιο στη Φάτνη του, που ήλθε για να σώσει τον

► Συνέχεια στην 2η σελίδα

Χρόνια Πολλά κι Ευτυχισμένοι
ο Καινούριος
Χρόνος

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ:

του ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗΣ

Ευχαριστώ και πάλι τον πατριώτη μου Μιχάλη Κολυβάκη που πάντα με θυμάται και μου στέλνει συχνά για το Γλωσσάριό μου. Απολαύστε τον:

● **Κιμπάρης:** Ο άνθρωπος ο αξιοπρεπής, γενικά ο λεβεντάνθρωπος.

● **Γενιά:** «Τι κακό που έπαθα εγώ η γενιά».

● **Ροσφάι:** Ψωμί μέση (χωρίς την κόρα) και τυρί και όλα αυτά τα ζυμώνουμε στην άκρη του ρουπιού (δηλαδή της άσπρης πουκαμίας που φορούσαν οι γυναίκες κάτω απ' το σεγκούνι) το αποτύπωμα που άφηνε το ψωμί και το τυρί, λέγονταν Ροσφάι. Και λέγανε: «Εάν δεν γίνει ροσφάι δεν έχει προσφάι».

● **Φιούνια:** Τα ίσια και πανύψηλα δέντρα. Και για να συμπληρωθεί το Γλωσσάριό μου συνεχίζω εγώ τα παρακάτω:

● **Ραραζάνι:** (τουρκική) ο ένατος μήνας του Σεληνιακού Έτους των Μωαμεθανών που νηστεύουν πολλές μέρες.

● **Ράντζο:** Φορητό κρεβάτι που διπλώνει στα δύο.

● **Ραχάτι:** Χουζούρι, ανάπαυση, τεμπέλιασμα.

● **Ντεσκερές:** Επίσημο χαρτί, σημείωμα επείγον.

● **Χάνι:** Πανδοχείο σε ερημική περιοχή μακριά από πόλεις και χωριά όπου σταματούσαν οι οδοιπόροι με τα ζώα τους και τις χαμάλες να ξεκουραστούν.

● **Σκουλαμέντο:** Η βλενόροια.

● **Σκρόφα:** Η πόρνη.

● **Σορολόπι:** αδιαφορία (ο Μήτσος τόνισε σήμερα στο σορολόπι, δεν δουλεύει).

● **Σούσουρο:** Ψίθυρος, θόρυβος, σκάνδαλο.

● **Ρετσέτα:** Ιατρική συνταγή.

● **Ρουφιάνος:** Μαστροπός, προαγωγός, σπιούνος, καταδότης.

● **Ρόκα:** Σφίγγω το χέρι μου με το χέρι του άλλου, τον χαιρετώ με τον τρόπο αυτό. Και εγώ σας χαιρετώ όλους σας και σας εύχομαι καλές γιορτές, χρόνια καλά και το ΝΕΟ ΕΤΟΣ με υγεία και χαρά.

Μερικά χρόνια πριν...

Άγιος Χριστόφορος 1951.

Από αριστερά διακρίνονται: Βάσω Ζιέγκλα, Μαρία Φωτοπούλου, Μάνθα Λένη, Λίτσα Κοκονιάρη, Σοφία ανηψιά Μανώλαινας, δεύτερη σειρά από αριστερά: Ευτυχία Τσατσούλη, Γιώργος Πότσης, Γιώργος Λέκκας, Όλγα σύζυγος Αθανασίου Μήτσου, Αφροδίτη Λέκκα και καθιστή η Λίτσα Παγούνη-Κόκκοτα.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΤΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ 11ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1996

Η Γενική Συνέλευση της 11ης Αυγούστου όσο ήταν επιτυχής ως προς την εκλογή των μελών του Δ.Σ., εξ ίσου αποτυχημένη ήταν η καθόλου διαδικαστική και επί των αποφάσεων πορεία της.

Και πρώτον η εκλογή των μελών του Δ.Σ. έγινε δια βοής και όχι δια μυστικής ψηφοφορίας όπως ορίζει το άρθρο 26 του Καταστατικού «προκειμένου δε περί αρχαιρεσιών ή προφορικών ζητημάτων δια μυστικής ψηφοφορίας».

Δεύτερον διεπιστώθη ότι τα περισσότερα μέλη του Συλλόγου ενδιαφέρονται μεν για τα δικαιώματά τους ξεχνούν όμως ότι έχουν αναλάβει και ορισμένες υποχρεώσεις όπως π.χ. ότι έχουν υπογράψει υπεύθυνη δήλωση η

οποία λέει τα εξής: «Δηλώ υπεύθυνα για το σκοπό δημιουργίας κτηματολογίου, αποκτήσεως τίτλων κυριότητας όπου είναι δυνατόν αναδασμού», πράγμα που σημαίνει ότι ο Σύλλογος αναλαμβάνει την υποχρέωση εξουσιοδότησης πόρων για την ασφαλή πραγματοποίηση των παραπάνω σκοπών.

Πώς όμως ο Σύλλογος θα πραγματοποιήσει τους παραπάνω σκοπούς όταν ορισμένα από τα μέλη του ζητούν να καταβληθεί το ποσό των 500 χιλιάδων δραχμών γιατί νομίζουν: για να δοθούν περισοτέρως κληρονομικά δικαιώματα; Και με ποια δικαιολογία παρακαλώ; «Εγώ δεν έχω πάρεμο τίποτα από το Σύλλογο».

→ Συνέχεια στην 4η σελίδα

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ

→ Συνέχεια από την 1η σελίδα

άνθρωπο, το δημιούργημα της αγάπης του, που η αμαρτία τον είχε κάνει αγνώριστο και η αποστασία του από τον θεϊκό νόμο, τον είχε απομακρύνει από τον Θεό και βάδιζε προς την ηθική καταστροφή. Ο Χριστός, που ήλθε σαν νήπιος της Βηθλεέμ, θα αναγεννήσει τον άνθρωπο και θα τον κάνει «κληρονόμο Θεού» και «συγκληρονόμο δε Χριστού», όπως λέγει ο Απόστολος Παύλος. Το σπουδαιότερο, ο γεννηθείς στο Σπήλαιο της Βηθλεέμ Σωτήρας, δεν θα είναι ένας απλός επισκέπτης, που έρχεται και σε λίγο φεύγει, αλλά ήλθε για να μείνει πάντοτε κοντά στον άνθρωπο. «Μεθ' ημών ο Θεός», βοηθός του ανθρώπου, παρήγορος, σύμβουλος, συνεργάτης, συμπαραστάτης σε κάθε κίνδυνο και σε κάθε παγίδα του διαβόλου, λυτρωτής, σωτήρας. «Μεθ' ημών ο Θεός», στις λύπες και στις χαρές, στις εύκολες και δύσκολες στιγμές του ανθρώπου, στις αρρώστιες του και τις πλέον θλιβερές περιστάσεις.

Χριστούγεννα γιορτάζουμε! Πρέπει να χαίρονται οι άνθρωποι. Ψάλλει η Εκκλησία «Ο Πατήρ ευδόκησεν, ο Λόγος σαρξ εγένετο και η Παρθένος έτεκε Θεόν ενανθρωπήσαντα». Αλλά τα Χριστούγεννα, οι Γιορτές που ακολουθούν, όπως Πρωτοχρονιά, Φώτα και γενικά όλες οι γιορτές της Εκκλησίας, είναι γιορτές με βάθος νοημάτων και αισθημάτων, γιορτές της ψυχής. Γι'

αυτό ο Χριστιανός, δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στο θέαμα, στο στολισμένο δέντρο, στην ψυχολογία, στη γεύση των ωραίων και νοστιμων φαγητών και γλυκιών, αλλά να αγωνίζεται να νικάει πάντοτε τον κακό εαυτό του και να κρατά την ψυχή του απρόσβλητη από κάθε αμαρτία, όπως ορίζει ο νόμος του Θεού, να σκορπάει δε απλόχερα την αγάπη και την καλωσύνη να γίνεται ο Καλός Σαμαρείτης όπως έγινε ο Χριστός. Η ζωή του ανθρώπου να είναι στην πορεία του μέσα στον κόσμο, μακριά από τον Χριστό.

Ενας μεγάλος Εκκλησιαστικός Συγγραφέας του 18ου αιώνα, Ηλίας Μηνιάτης, γράφει σε πραγματεία του: «Οι Μάγοι, που προσκύνησαν τον Χριστό, βγήκαν στην Πατρίδα τους στον ίδιο δρόμο, που είχαν εγείρει «αλλά δι' άλλης οδού ανεχώρησαν εις την χώραν αυτών». Τότε κανένας και εμείς, συμβουλευόμεθα να ακολουθήσουμε τον δρόμο των Μάγων, να μην επιστρέψουμε στα πρώτα πάθη και ίδιες αμαρτίες. Να ακολουθήσουμε τον δρόμο της χριστιανικής ζωής, της αγάπης του Χριστού, που είναι ο δρόμος της ζωής».

Άγιος Δημήτριος Αρτοκόπος ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

Ο ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΓΟΥΝΗΣ ΕΦΥΓΕ

Σχεδόν από το έτος ίδρυσης της εφημερίδας μας, ο Σπύρος Παγούνης τιμούσε τη σελίδα Ιστορία-Λαογραφία.

Λαογραφία, ιστορία και πολιτισμός μέσα από την πένα του είναι η κληρονομιά που μας άφησε.

Μέσα απ' αυτή, ο Σπύρος Παγούνης ζει.

Πέθανε στην Αθήνα στις 1 Νοεμβρίου ο Σπύρος Παγούνης.

Η κηδεία του έγινε την επομένη στον Άγιο Νικόλαο του χωριού μας με τη συμμετοχή πλήθους συγγενών και φίλων του.

Τον θάνατο αποχαίρετσαν εκ μέρους της κοινότητας ο Πρόεδρος Βασίλειος Δάκας, εκ μέρους του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Δολού Ιωαννίνων ο Γραμματέας Κώστας Μέξης και εκ μέρους της εκκλησίας ο παπά Χριστόδουλος, αρχιερατικός επίτροπος της Μητροπόλεως Παγωνίου, που τόνισε ότι ο τρόπος ζωής και το ήθος τέτοιων καλών χριστιανών και πατριωτών είναι παράδειγμα για τις νέες γενιές.

Μετά τη νεκρώσιμη ακολουθία η σορός του μεταφέρθηκε στο νεκροταφείο του Αι-Γιάννη όπου και ετάφη.

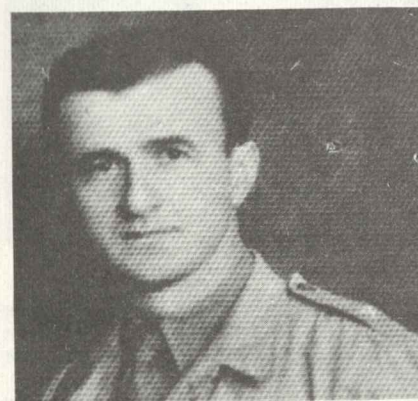
ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΣΠΥΡΟ ΠΑΓΟΥΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ ΚΩΣΤΑ ΜΕΞΗ

Σεβαστέ μας δάσκαλε, η θλίβερη είδηση του ανεπάντρεχτου χαμού σου μας συγκλόνισε και μας έφερε συντετριμμένους στο αγαπημένο σου και αγαπημένο μας Δολό. Στο Δολό, που από σήμερα έγινε φτωχότερο, χωρίς την ύπαρξή σου. Με πόνο ψυχής ήρθαμε να σε συνοδεύσουμε στην εδώ τελευταία σου κατοικία, έτσι όπως το επιθυμούσαμε και το ξέραμε.

Συγγενείς, συγχωριανοί, παλιοί μαθητές και φίλοι σου είμαστε εδώ για να σε κλάψουμε μαζί με τους

δικούς σου, όσο κι αν στους αθάνατους δεν ταιριάζουν δάκρυα.

Με το όνομά σου Σπύρο Παγούνη ξεκινώ το βιογραφικό σου. Φωτισμένος δάσκαλος, γιος φωτισμένου δασκάλου από το Δολό. Αιώνια ερωτευμένος με την ιδιαίτερή σου πατρίδα. Ενθέρμος πατριώτης. Εφεδρος αξιωματικός, στην πρώτη γραμμή του πολέμου του '40. Άψογος οικογενειάρχης. Ακού-

ραστος συνεργάτης των Δολιώτικων. Ιστορικός και λαογράφος τους. Αθάνατος, θα συμπληρώσω, στο τέλος.

Σεβαστέ μας δάσκαλε, οι παλιοί μαθητές σου σ' ευγνωμονούν για τα γράμματα που τους έμαθες. Σ' ευγνωμονούν για το ήθος, τις αξίες, την αγάπη και το σεβασμό που τους ενέπνευσες και τους δίδαξες με το παράδειγμα σου. Σ' ευγνωμονούν για το χαμόγελο και τη σιγουριά που τους πρόσφερε. Οι συγχωριανοί, οι

συγγενείς και οι φίλοι σου σ' ευγνωμονούμε για τη συνεχή και ζωντανή παρουσία σου στο χωριό, τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον σου για τα κοινά, τις συμβουλές, την πείρα και τη γνώση που μας χάρισες. Ιδιαίτερα εμείς, τα μέλη του Συλλόγου, σ' ευγνωμονούμε και για έναν πρόσθετο λόγο. Μας ενθάρρυνες, μ' εκείνο το πρώτο σου γράμμα, στο ξεκίνημά μας. Δεν μπορούμε να το ξεχάσουμε ποτέ. Έκανες, επίσης, έκκληση προς τους απανταχού Δολιώτες ώστε να βοηθήσουν με κάθε τρόπο την προσπάθειά μας. Κι ανταποκρίθηκαν αμέσως! Πολύ καλά το ξέρεις. Συ δε ο ίδιος, έκανες την αρχή με το παράδειγμα σου. Κι ανταποκρίθηκαν αμέσως! Πολύ καλά το ξέρεις. Συ δε ο ίδιος, έκανες την αρχή με το παράδειγμα σου. Κι ανταποκρίθηκαν αμέσως! Πολύ καλά το ξέρεις. Συ δε ο ίδιος, έκανες την αρχή με το παράδειγμα σου. Κι ανταποκρίθηκαν αμέσως! Πολύ καλά το ξέρεις.

Σεβαστέ μας δάσκαλε, στην αγαπημένη σου γυναίκα, παιδιά και εγγόνια εκφράζουμε τα πιο θερμά μας συλλυπητήρια. Ως Σύλλογος, δεν σου καταθέτουμε στεφάνι. Είμαστε σίγουροι ότι αν' αυτό θα ήθελες τα χρήματά να πάνε στην εκκλησία του χωριού σου και χωριού μας και αυτό κάνουμε.

Αιώνια σου η μνήμη αγαπητή και σεβαστή μας δάσκαλε. Ας είναι ελαφρύ το Δολιώτικο χόμα που θα σε σκεπάσει.

ΙΣΤΟΡΙΑ-ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΔΟΛΟΥ

του Σπύρου Παγούνη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)
14. Αμαλία (στον Αμαλή - Δασική και καλλιεργημένη έκταση, νοτίως του χωριού, συνέχεια της περιοχής Παρακάτων). Είναι ένα μέρος από τον ορεινό όγκο που αρχίζει από τον Απ-Γιάση, συνεχίζεται η περιοχή Φραξό-ραση και προχωρεί δυτικά από τα αμπέλια και στη θέση Μασιούρη και φθάνει στο Βρωμονέρι. Πιθανόν η ονομασία Αμαλή να προέρχεται από τη λέξη Ομαλή, διότι στην όλη δασωμένη περιοχή υπάρχουν και επίεδα καλλιεργησιμα.

14. Αμπέλια (Ράχη στ' αμπέλια - στα Ραϊσταμπέλια) (που πήγες; Στα Ραϊσταμπέλια). Φυτόνυμο τοπωνύμιο, από τα εκεί φυτεμένα αμπέλια, που με τον τοπωνυμικό όρο «Ράχη» εσημάτισε το τοπωνύμιο «Ράχη στ' αμπέλια» και κατά την προφορά των χωρικών

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΦΗΣΕ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΓΟΥΝΗ ΣΤΑ ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ

1. Ματιές στα περασμένα (Αριθ. Φύλ. 3).

2. Το πνευματικό δυναμικό του Δολού (Αριθ. Φύλ. 4 και 11).

3. Η Σχολική γιορτή των Τριών Ιεραρχών (Αριθμ. Φύλ. 5 και 9).

4. Η απελευθέρωση του Παγωνίου 1913 (Αριθμ. Φύλ. 6).

5. Τα Εικονίσματα του Δολού. Συμπληρωματικά στοιχεία (Αριθμ. Φύλ. 10).

6. Εθίμα του τόπου μας στις γιορτές του χρόνου (Αριθμ. Φύλ. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 29).

7. Τα τοπωνύμια του Δολού (Αριθμ. Φύλ. 13, 50, 51).

8. Η χαράδρα του Κουβαρά (Αριθμ. Φύλ. 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28).

9. Στοιχεία για τον πληθυσμό του Δολού 1900-1950 (Αρ.Φύλ. 19).

10. Το Δολό του 1850-1900 (Αριθμ. Φύλ. 31, 32, 33).

11. Το πανηγύρι του Αγίου Χριστοφόρου (Αριθμ. Φύλ. 34).

12. Κτηματικός Φόρος (Αριθμ. Φύλ. 35).

13. Πως παρουσιάζονται σήμερα οι παλιές εκείνες οικογένειες του Δολού του 1875 (Αριθμ. Φύλ. 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48).

14. Ματθαίος Καρακώστας (Αριθμ. Φύλ. 49).

Η εργασία «Τοπωνύμια Δολού» πήρε τον Ιούνιο του 1966 το δεύτερο βραβείο στο διαγωνισμό τοπωνυμίων χωριών του Παγωνίου που είχε προκηρύξει η «Ένωση Παγωνίων Ιωαννίνων».

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Στη μνήμη του δασκάλου μου ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΓΟΥΝΗ

Ένας-ένας αφήνουν τον κόσμο τούτο, οι λίγοι εναπομείναντες απ' τη γενιά που πλησίασε ή και συμπλήρωσε τα 80 και παραπάνω χρόνια.

Είναι η γενιά που γεννήθηκε και μεγάλωσε μέσα σε πολέμους και σε πολλές κακουχίες.

Ένας απ' αυτούς ήταν και ο δάσκαλός μου απ' το Δολό ο Σπύρος Παγούνης που έφυγε απ' τη ζωή την πρώτη Νοεμβρίου του '96.

Και ποιος δεν γνώριζε τον Σπύρο Παγούνη, με το ευθετές λεβέντικο παράστημά του, με την πάντα άφογη και περιποιημένη ενδυμασία του, το αητίσιο βλέμμα του, το εύστροφο οξύτατο πνεύμα και το υπέροχο μνημονικό του;

Ήταν άνθρωπος με πάρα πολλές γνώσεις, φωτισμένο μυαλό και μεγάλη ικανότητα στο να γράφει τα πάντα, να διηγείται παραστατικά και γλαφυρά πολλά γεγονότα απ' τη ζωή του και των συνανθρώπων του.

Ήταν μια μεγάλη καρδιά που αγάπησε και πόνησε τόσο πολύ για το χωριό του και τους χωριανούς.

Η μοίρα όμως τον άρπαξε ένα πρωινό τον χινοπώρου την ώρα που ήταν σκυμμένος επάνω στα χειρόγραφα του και τον έφερε νεκρό στο Δολό για τον αιώνιο ύπνο του.

Μορφές σαν του Σπύρου Παγούνη μας αφήνουν στην ανάνηψη πολλά παραδείγματα, πάντα για το καλό των

Αύγουστος 1996

συνανθρώπων και μας στέλνουν το φως της αγάπης, της τιμότητας, της αξιοπρέπειας και της ανθρωπιάς.

Όταν φεύγει ένας φωτισμένος και παλαίμαχος άνθρωπος,

λιγοστεύουν τα φώτα της ζωής και πυκνώνει πιο πολύ το σκο-

τάδι. Και όταν χάνεται από κοντά μας ένας πλάστης τούσων και τούσων τρυφερών ψυχών φτωχαίνει πιο πολύ η κοινωνία μας.

Σεβαστέ μου Δάσκαλε

Τα λόγια τούτα είναι μια ελάχιστη προσφορά στη μνήμη σου.

Άνθρωποι αγωνιστές δεν πεθαίνουν και δεν λησμονούνται ποτέ μια και στη ζωή τους αρίστευσαν επιτελώντας στο ακέραιο το καθήκον τους.

Το πέρασμά σου Δάσκαλε μου απ' τη ζωή σημάδεψε πάντα με την άπειρη ανθρωπιστική σου δραστηριότητα και τη μεγάλη λάμψη της ψυχής σου.

Δάσκαλε μου, τα έργα και οι πράξεις σου θα μας φωτίζουν πάντα στις προσπάθειές μας για το καλύτερο μέλλον του χωριού μας που τόσο αγαπούσες και όλων των συνανθρώπων μας.

Όρα σου καλή σεβαστέ μου Δάσκαλε εκεί κάτω στον Άδη, εσύ ήσουν πάντοτε το φως που δεν κάνει στο σκοτάδι, αναστήνεις πράγματα που συμβαίνουν στις μέρες μας.

Και ο Πλάστης μας από ψηλά ν' αναπαύει την ψυχή σου. Αιώνια σου η μνήμη.

Ο μαθητής σου
ΔΗΜ. Κ. ΠΟΤΣΗΣ

ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΒΟΗΘΕΣ

➔ Συνέχεια από την 1η σελίδα

άλλα με κουκουλίες μαύρες σαν «πειρατές της Μεσογείου», όλα δε ντυμένα με μαύρα στενά δερμάτινα παντελόνια, μαύρες βαριές μπότες, σκουλαρίκια στ' αυτιά, χαλκάδες κρεμασμένους στο στήθος, και μερικά στάμπες με μπροιά στα ωχρά τους πρόσωπα, η δε κακοσμία γέμισε το αστικό.

Τα κοιτούσα όλα μαζί και ένα-ένα χωριστά και προσπαθούσα να δω πίσω από το κάθε ένα μια οικογένεια που πόνεσε και υπέφερε να το μεγαλώσει, να το σπουδάσει και να κάνει όνειρα γι' αυτό και για το μέλλον του.

Και τώρα τα παιδιά αυτά κάνουν πέρα όλους, σπότη, γονείς, νόμους πατρίδας και θρησκείας, ζουν όλα μαζί σε κοινόβια ή όπου βρουν και γλεντάνε μέσα στη νύχτα στις τετρακότινες ντίσκο και κάνουν ότι αυτά γουστάρουν.

Ένοιωσα τότε μια βαριά ευθύνη να βαρύνει την ψυχή μου.

Μήπως εμείς δεν σταθήκαμε δίπλα τους και δεν τους δώσαμε όλη

μας την αγάπη, την σωστή ανατροφή, δεν τα βοηθήσαμε όσο έπρεπε για να βρουν το σωστό νόημα και το σκοπό στη ζωή τους;

Μήπως η κοινωνία, η εκπαιδευτική πολιτική, η εκκλησία έμειναν όλα τους τόσα χρόνια μετά τον Δεύτερο παγκόσμιο Πόλεμο αδιάφοροι; Εμείς οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί, οι εκκλησιαστικοί, μήπως οι ίδιοι είμαστε οι υπαίτιοι της κατάστασης αυτής;

Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για τα παιδιά μας αυτά σήμερα, που είναι και δικιά μας παιδιά, δικιά μας ελπίδα, δικιά μας αγωνία, δικιά μας ευθύνη;

Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου μας σπερδώνει την ψυχή, μας μεταμορφώνει σε παιδιά και μας αφήνει να πετάχουμε σε κενούς του σκαριούς τους πάπιας και αέχαστους.

Δεν υπάρχει πιστεύω Δολιώτης που να διάβασε το βιβλίο και να μην ένιωθε την πρώτη κιόλας στιγμή δυνατή μαγνητοσκοπούσε όλη την εκδήλωση για να την προβάλει την άλλη μέρα.

Πιστεύω οι χωριανοί μας που έχουν τη δυνατότητα να πιάσουν το σταθμό του να απόλαυσαν αυτήν την ταινία.

Σκέψεις - Σχόλια

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΔΟΛΟ-ΔΟΛΙΩΤΗ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΤΗ

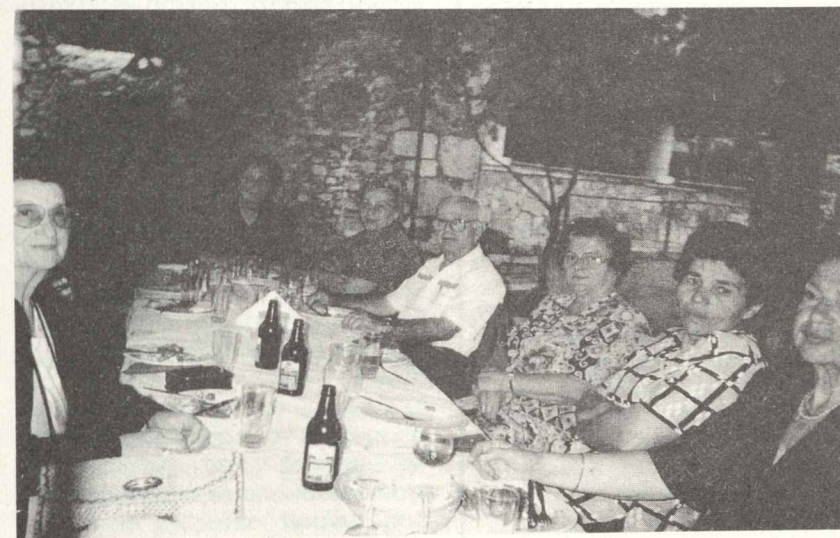
Με τη συνδρομή του Αγροτικού Συλλόγου (κύρια) και τη βοήθεια της εκκλησιαστικής επιτροπής και του Πολ. Συλλόγου Ιωαννίνων, έγινε πράξη η απόφαση που είχε παρθεί το καλοκαίρι για τοποθέτηση αναμεταδότη δύο καναλιών (STAR, MEGA) στην Παγωνιανή.

Μπορούν τώρα και οι χωριανοί μας να ενημερώνονται καλύτερα και να έχουν και τη δυνατότητα επιλογής προ-

μήμη του αιμνήστου Χριστόφορου, που με πολλή χαρά δέχτηκαν οι χωριανοί μας. Εκ μέρους όλων των χωριανών στέλνουμε στην κ. Βελοκά τις θερμές ευχαριστίες μας.

ΣΤΟΝ ΠΑΥΛΟ ΠΑΛΟΥΚΑ

Τον συμπατριώτη μας Παύλο Αθ. Παλούκα, θεολόγο καθηγητή, από τις Ποντικές, ευχαριστούμε θερμά για τη δωρεά στο σύλλογό μας των τριών βιβλίων

Φωτογραφία από το δείπνο που παρέθεσε στις γυναίκες του χωριού η Όλγα Λατσούνα με την αφορμή της στο χωριό το καλοκαίρι. Το τραπέζι έγινε στον Φόρη Κωσταρά και παρευρέθηκαν όλες οι γυναίκες, καθώς και το ζεύγος Λατσούνα από την Αμερική. Ευχόμεστε στην Όλγα και τον χρόνον να ανταμώσουμε πάλι.

γραμμάτων ιδιαίτερα τα χειμωνιάτικα βράδια που η μοναξιά και η ερημιά είναι διάχυτη.

Ήταν ένα αίτημα παλιό των κατοίκων που ακουόνταν κάθε καλοκαίρι και που επιτέλους χάρις στην αρωγή του αγροτικού συλλόγου έγινε πραγματικότητα.

ΞΑΦΝΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ

Για να γιορτάσουν την τοποθέτηση του αναμεταδότη, ο υπεύθυνος ηλεκτρονικός, διοργάνωσε γλέντι στο καφενείο. Έφερε τον Τάκη Λούκα με την παρέα του και με την συντροφιά χωριανών και μερικών από τη Βοστίνα, έζησαν ένα γλέντι που κράτησε μέχρι αργά, τα μεσάνυχτα.

Οι πλούσιοι μεζέδες της Άννας και το μπόλικο ποτό έφεραν κέφι όχι μόνο στους θαμώνες αλλά και στα όργανα.

Όλη αυτή η διαδικασία είχε κι έναν επιπλέον λόγο να γίνει ιδιαίτερα πετυχημένη, γιατί ο ηλεκτρονικός (που διαθέτει και δικό του κανάλι στον Παρακάλαμο), μαγνητοσκοπούσε όλη την εκδήλωση για να την προβάλει την άλλη μέρα.

Πιστεύω οι χωριανοί μας που έχουν τη δυνατότητα να πιάσουν το σταθμό του να απόλαυσαν αυτήν την ταινία.

ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΒΕΛΟΚΑ

Μια έγχρωμη τηλεόραση, προσφορά της Αθηνάς συζύγου Χριστόφορου Βελόκα, στολίζει το καφενείο μας.

Τώρα και με τη δυνατότητα λήψης νέων καναλιών οι λιγοστοί χειμερινοί θαμώνες θα μπορούν να επιλέγουν προγράμματα της αρεσκείας τους και να περνούν ευχάριστες βραδιές. Μια αξιόπαινη προσφορά της κυρίας Βελόκα, στη

του που έχει εκδόσει. Ο Παύλος Παλούκας γνωστός για την πολυπληρή πνευματική του δραστηριότητα έχει συγγράψει και δημοσιεύσει, εκτός των βιβλίων που και πολλές εργασίες και άρθρα ποικίλου περιεχομένου.

Είναι πολύ γνωστός και από τα τακτικά δημοσιεύματά του στη «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ», που από και βλέπουμε την αγάπη και το ενδιαφέρον για την ιδιαίτερη του πατρίδα και γενικότερα για τα Πωγωνία δρόμους. Ευχαριστώντας άλλη μια φορά τον κ. Παλούκα θέλουμε να τον πληροφορηθούμε πως τα ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ είναι στη διάθεσή του και με χαρά θα φιλοξενήσουν κάθε του δημοσίευσή.

ΕΞΗΓΗΣΗ - ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Τι αυτούς που αγόρασαν ή πρόκειται ν' αγοράσουν το βιβλίο.

Α. Επειδή παρουσιάστηκε το φαινόμενο εμείς να έχουμε λάβει τα χρηματά σας για την αξία των βιβλίων εσείς δε να μην έχετε λάβει τα βιβλία μας γι' αυτό σας παρακαλούμε πολύ γράψτε μας ή τηλεφωνήστε μας να σας στείλουμε νέα. Γι' αυτή την ταλαιπωρία που μπορεί να οφείλεται και σε δικό μας λάθος σας ζητούμε συγγνώμη.

Β. Επίσης παρακαλούμε πολύ την κυρία Ελευθερία Αναστασίου από Αμερική να μας γράψει τη σωστή της διεύθυνση. Εμείς, προκειμένου να λαβαίνετε την επιμέριδά μας, τη στέλνουμε σε δυο διεθνή σεις με αποτέλεσμα να μη γνωρίζουμε τη σωστή. Γι' αυτό οφείλεται και το ότι δε λάβατε το βιβλίο. Προφανώς το στείλαμε στη λάθος διεύθυνση.

Γ. Τέλος στον αγαπώ φίλο Γιάννη Καρβούνη που με συγκίνησε ιδιαίτερα τόσο η επιταγή του όσο και το σχετικό για δημοσίευση κείμενο του, θέλω να τον ευχαριστήσουμε τόσο εγώ προσωπικά, όσο και όλα τα μέλη του Συλλόγου μας. Θέλω δε

να του διευκρινίσω τα εξής:

1ον. Τα βιβλία τα ταχυδρομήσαμε μόλις λάβαμε την επιταγή, στη διεύθυνση που αναγράφονταν στην επιταγή. Αφού όμως δεν τα έλαβες σου στείλαμε άλλα στη νέα διεύθυνση.

2ον. Σου ζητούμε συγγνώμη για την αλλαγή του τίτλου του κειμένου σου. Ο «δαίμων του τυπογράφου» αλλά κι εγώ προσωπικά που έκανα την διόρθωση μου ξέφυγε η λέξη «σαγάνι» με αποτέλεσμα το σαγάνι του Λάζου να γίνει καζάνι. (Βλέπετε οι νέοι τυπογράφοι δεν έχουν ιδέα από σαγάνι αλλά μόνο από καζάνι).

3ον. Μια κι έκανες την αρχαία αρχή, τώρα θα περιμένουμε και συνέχεια. Έχεις τόσες αναμνήσεις από τα παιδικά σου χρόνια στο χωριό, που αξίζει να μας τις θυμίσεις. Το καλοκαίρι σε περιμένουμε να μας επισκεφτείς και να τα πούμε από κοντά.

Επιτυχία στα Α.Ε.Ι.

Στο προηγούμενο φύλλο μας, παραλείψαμε να αναφέρουμε την επιτυχία στην Αγγλική Φιλολογία Αθηνών του Αλέξανδρου Χριστοδουλίου, γιου του Φίλιππα και της Όλγας Γιάνναρου. Στον ίδιο και στους δικούς του εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και ζητούμε συγγνώμη για την παραλείψη.

Η γιορτή του Αγίου Νικολαίου

Την ημέρα της γιορτής του Αγίου Νικολάου ο παπα-Βασίλης λειτουργήσει στην ομώνυμη εκκλησία μας και έτσι βρήκαν την ευκαιρία οι λιγοστοί χωριανοί μας να λειτουργήσουν.

Με το τέλος της θείας λειτουργίας προσεφέρθηκε κέρασμα από το Βασίλη Ζωϊδή, για το γιο του Νίκο (ο Βασίλης χρόνια τώρα αυτή τη μέρα εκκλησιάζεται στο χωριό) και στη συνέχεια ξεκίνησαν τις καθιερωμένες επισκέψεις (βίζιτες) στους εορτάζοντες, Λεωνίδα Κουτσουμπάνα, Νίκο Κούρο, Νίκο Φούκο και Νικόλαο Πορίκη. Ήπιαν στην υγεία τους, φρέσκο τσίπουρο, έφαγαν νόστιμους σπιτικούς μεζέδες, ανταλλάξαν ευχές.

Κράτησαν έτσι το έθιμο και την παράδοση. Στους εορτάζοντες ευχόμεθα κι εμείς ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.

Νέοι συνεργάτες

Μια νέα συνεργασία φαίνεται πως αποκτήσαμε τελευταία κι αυτό μας χαροποιεί ιδιαίτερα. Μας δίνει κουράγιο και δύναμη να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας. Προκειται για την Ελεονώρα Λιόλιου-Μπαλαμάνου, κόρη του αξεστού Γιώργου-Λιόλιου που τόσο πολύ αγαπούσε το χωριό και ενδιαφερόταν για τα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ».

Η τελευταία επίσκεψη της Ελεονώρας και του Παναγιώτη (μετά από αρκετά χρόνια απουσίας) στο πατρικό τους σπίτι ήταν αιτία να ανασκαλευτούν παιδικές αναμνήσεις και να ξαναζωντανέψει η αγάπη τους για το χωριό.

Εμείς στο εξής θα τους υπολογίζουμε στην ομάδα των τακτικών επισκεπτών (αυτό βγαίνει από το συγκεκριμένο γράμμα της Νόρας) και στη μικρή ομάδα που κάθε τρίμηνο προσπαθεί να γέμισε τις στήλες των «Δολιωτικών».

«Εδώ στο σπίτι που ρόδαμε πέτρα να μη ραγίσει κι ο νοικοκύρης του σπιτιού ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ να ζήσει»

Εύχομαι ο Αγιοβαλίας, σαν απλό γεροντάκι, να έρθει στην καρδιά σας, να σας χαρίσει κι από κάτι, να σας γεμίσει πίστη κι ελπίδα για μια καλύτερη καινούρια χρονιά.

Έτσι η ζωή τραβάει με πιο πολύ κουράγιο για ένα καλύτερο αύριο και τούτο γιατί έτσι μας έμαθε να λέμε ο Άγιος. Και του χρόνου καλύτερα!

ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Η ΜΑΝΑ ΜΟΛΟΓΑΕΙ ΚΙ ΕΓΩ ΓΡΑΦΩ

(Στην Πωγωνήσια Βιβλιοθήκη - αριθ. 6) - Ιωάννινα 1996

Ο Κώστας Κωστόυλας στην «Πωγωνήσια βιβλιοθήκη» πρόσθεσε ακόμα ένα βιβλίο με τίτλο «Η μάνα μολογάει κι εγώ γράφω». Ένα βιβλίο καλαίσθητο, προσεγμένη έκδοση 110 σελίδων με περιεχόμενο προσωπικά βιώματα και οικογενειακές αναμνήσεις. Τοπικές δολιότητες πληροφορίες της μάνας του, της μάλε Ανέστω, γύρω από τη γενεαλογία της και κατ' επέκταση γύρω από το Πωγωνί στην ευρύτερη πολιτιστική του ακμή στα χρόνια τα «παλιά και τα καλά». Αναφέρεται σε ιστορίες «που ανατρέχουν σε παλιότερες εποχές και καταγράφουν γεγονότα, έθιμα, πρόσωπα, χαρακτήρες, συναισθήματα και τη ζωή μιας εποχής». Καταγράφονται γεγονότα μιας εποχής που αχολογούσε ο τόπος από τα τραγούδια των κοριτσιών, σαν γύριζαν αναφοκοκκινισμένες από το «κουρί» με το «ζαλίκι» στην πλάτη και τα «ζωντανά» φορτωμένα καυσόξυλα που στοιβαζόνταν στον «οβόρο» για τις ατέλειωτες χειμωνιάτικες νύχτες.

Είναι το δεύτερο βιβλίο που βλέπει το φως της δημοσιότητας με αυστηρά προσωπικές εξομολογήσεις από τη ζωή —βασανιστική, κουραστική και συνάμα χαρούμενη— των χωριών μας, όταν όλα τα νοικοκυριά «κάπνιζαν» και μελισσολόι από κοτσανάτους γέροντες, μουστακαλήδες νέους, λυγερόκοιμες λεβεντοκοπέλες και νιούτσικα παλικάρια, κατέβαιναν στο μεσοχώρι και έκαναν κύκλο στα «γιορτάσια» χορεύοντας την «Αλεξάνδρα» και τη «Βασίλκαρχοντισσα».

Το πρώτο βιβλίο (έκδοση 1994) με τίτλο «Το αγαθερό φορτίο» περιλαμβάνει αφηγήσεις και περιστατικά της πολυτάραχης ζωής της Δολιωτίσσης Αναστασίας Μαραγκού, που κατέγραφε με επιμελήθηκε ο γιος της Χριστόφορος Μηλιώνης.

Κάθε Καθαρά Δευτέρα στο χωριό —μολογάει η μακαρίτισσα Ανέστω Μαραγκού— «πηγαίναμε για παλιούρια, να φράξουμε τους κήπους. Και όπως τα φορτωνόμαστε στις πλάτες μας, αν τύχαινε να φυσάει βοριάς, μας έπαιρνε με το αγαθερό φορτίο μας».

Έτσι δικαιολογείται και ο τίτλος του βιβλίου.

Όπως γράφει ο επιμελητής στο σημειώματό του, η αφήγηση της Ανέστω Μαραγκού ως πληροφορία, σκέψη, αίσθημα ή έκφραση, καταγράφηκε ως μαρτυρία και αιτία «να μείνει η φωνή της για ενθύμιο».

Το δεύτερο βιβλίο είναι αυτό του Κώστα Κωστόυλα «Η μάνα μολογάει κι εγώ γράφω».

Διηγείσαι και «μολογήματα» της μάνας του, της Θειάκω

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 6
ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Η μάνα μολογάει
κι εγώ γράφω

Ιωάννινα
1996

Ανέστω Κωστόυλα, για να μείνει και η δική της φωνή για ενθύμιο και παρηγοριά.

Θύμησης και μνήμες παλιοκαιρικές, ιστορίες χωριανικές, «λαογραφία, τοπική ιστορία, τοπωνύμια, δοξασίες, κοινωνική ζωή, αγροτική ζωή, ντοπιολαλιά, ηθογραφία μπλέκονται μέσα σε προσωπικές ιστορίες και στα μολογήματα της μάνας».

Ο γιος Κ. Κωστόυλας αδράχνει την ευκαιρία να μιλήσει με τη μάνα. «Εκεί στην απλόχωση βεράντα στο σκαφιδάκι της Πρέβεζας βρίσκουμε καιρό να ξανακουβεντιάσουμε με τη μάνα. Εκείνη στα 85 της δεν σταματάει να κεντάει...». Και η μάλε Ανέστω δεν χαλάει το «χατήρι» των παιδιών της, της Ελένης και του Κώστα. Θυμάται και μολογάει, σκαλίζει τη μνήμη της, ανακαλεί και αναπλάθει ιστορίες του χωριού, για το μετάξι, το γιοφύρι του λάκκου, τα κονίσματα, τις βρύσες του λάκκου, τα παντορολήματα, τις οικογενειακές γιορτές και τόσες άλλες νόστιμες διηγίες.

Στο τέλος της κάθε αφήγησης ο επιμελητής δίνει πρόσθετες εξηγήσεις και ερμηνεύει ορισμένες τοπικές ή ιδιωματικές λέξεις, απαραίτητες για την κατανόηση των αυτοτελών αφηγηματικών κειμένων.

Η μάλε Ανέστω συγκινήθηκε όταν διάβηκε το χαγιάτι της Εκκλησίας του Αι-Νικόλα για να κά-

νει το δικό της τάμα και το δικό της χρέος. Μνήμες παλιές και βασανιστικές αναδύονται και την κατακυριεύουν. Στροβιλίζονται στη σκέψη της γερνόντισσας και αναπόφευκτα έρχεται η σιωπή «που καλύπτει τη σκέψη και το επιβλητικό μισοφώτισμα προκαλεί την περισυλλογή. Ο καθένας με τη δική του σκέψη. Κι η μάνα με το δικό της τρόπο, γυρνώντας από εικόνα σε εικόνα, σε όλους τους Αγίους».

Φορτωμένη χρόνια και βιώματα αναπολεί τα κονίσματα του χωριού, όταν κοριτσόπουλα τα άναβαν με το θάμνωμα της μέρας, τους προγονικούς τάφους στο ταπεινό νεκροταφείο του Αι-Γιάννη, την αιωνόβια καστανιά στον αυλόγυρο της Εκκλησίας, τα προσκυνήματα στα εξωκλήρια, το νεροκουβάλημα από τις βρύσες του λάκκου, το «τσουμπάρι» που ξεκουράζεται το μάτι αγναντεύοντας τη δασωμένη χαράδρα του Κουβαρά με το φιδωτό δρομάκι που σε βγάζει απέναντι στο «βοστρινιώτικο φρύδι», τα αμπελοχώραφα, γεμάτα σήμερα από κλαριά και «γκρεμιά» και τόσα και τόσα άλλα.

Και το φορτίο των αναμνήσεων, λύπες και χαρές, πόνοι και πίκρες, γάμοι και πανηγύρια, χωριανικά «ζαφρέτια» και περιπέτειες, πολλές περιπέτειες, κλωθογυρίζουν και ανακυκλώνονται συνεχώς.

Μαζί με τα ειλικρινά συγκαρτερήματα μας ευχόμαστε κουράγιο και δύναμη.

ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

ΠΟΛΛΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Αγαπητέ μου Κώστα σε χαιρετώ,

Πρώτον σ' ευχαριστώ θερμά για την τιμή που μου έκανες, προσφέροντας σε μένα το καινούργιο σου βιβλίο: «Η μάνα μου μολογάει κι εγώ γράφω» και δεύτερον σου εύχομαι ολόψυχα οι εκδόσεις σου να ευαισθητοποιήσουν και νάσαι πάντα γερός σαν τα ψηλά βουνά της πατρίδας μας.

Υπέροχο το βιβλίο σου, που στο είδος του δεν έχω ξαναδράσει. Θα συνιστούσα δε σ' όλους τους πατριώτες Πωγωνήσιους και γενικά στους Ηπειρώτες να μην λείψει από καμιά βιβλιοθήκη. Όσο για τη μάλα Ανέστω (τη μάνα σου) τη φιλώ με πόνο, πολύ αγάπη και σεβασμό που κάθισε τόσες μέρες ολόκληρες και σου μολογούσε όλα αυτά για την παλιά ζωή των συμπατριωτών μας. Και τι δε μου θύμησε με το βιβλίο σου αυτό: Τις τοποθεσίες που μέρα νύχτα περπατήσαμε, και τους μύλους που πηγαίναμε να αλέσουμε, τα υπέροχα παιδικά παιχνίδια, τα πανηγύρια, τα ζαφρέτια, ή τα θαυμάσια και νοστιμάτα φαγητά μας.

Διαβάζοντάς το μου έφερες στο μυαλό μου πολλές καλές και αναμνήσεις και ειλικρινά δάκρυα, αλλά αυτά τα δάκρυα προήγαγον με ανακούφιση και σε ευχαριστώ για δεύτερη φορά. Σου εκφράζω θερμά μου συγκαρτερήματα και τις ευχές μου, με την ελπίδα ότι θα συνεχίσεις τη λαμπρή και καρποφόρα πορεία σου να γράφεις, χαρίζοντας μας τους Πωγωνήσιους την προσφορά σου πάντα για το καλό και την προβολή της ιδιαίτερης πατρίδας μας του ΠΩΓΩΝΙΟΥ.

Με όλη μου την αγάπη
ΑΗΜ. Κ. ΠΟΤΣΗΣ

Νίκος Θ. Υφαντής

Θειάκω Ανέστω, να ζήσεις πολλά-πολλά χρόνια και να «μολογάς» ιστορίες για να μαθαίνουμε οι νεότεροι και να ανανεώνουμε την πίστη μας στις πατρογονικές ρίζες. Η περιδιαβαίνεις ακούραστη το περβόλι σου στην Πρέβεζα και να μιλώζεις για χρόνια πολλά τους λεμονιούς την Άνοιξη και εμάς να μη καλοδέχεσαι να κόβουμε πορτοκάλια από την «καλή πορτοκαλιά».

Για τον Κώστα τον Κωστόυλα δεν έχουμε να πούμε σχεδόν τίποτα. Τα είπαμε και τα λέμε κάθε μέρα συζητώντας για τα προβλήματα του τόπου που συνεχώς διογκώνονται. Ό,τι και να γράφουμε θα είναι λίγα. Η εφημερίδα μας εκφράζει τα θετικά συνυλητήρια στους δικούς τους.

Θα αποτελούσε κοινοτοπία επαναλάβουμε όσα στο παρελθόν γράψαμε και για τη δημοσιογραφική του και για τη συγγραφική του δραστηριότητα.

Του ευχόμαστε ολόψυχα να ευημερεί και να συνεχίσει με τον ζήλο και την ίδια αυταπάρα να ανεκτίμητη προσφορά του στον τόπο.

Ίσως από το πολύ «περ-περ» αντιστραφεί η άσχημη κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει Πωγωνοχώρια. Μαζί με τα ειλικρινά συγκαρτερήματα μας ευχόμαστε κουράγιο και δύναμη.

Επιστολές

Αγ. Παρασκευή 5/12/96

Αγαπητέ μου Εκπολιτιστικό Σύλλογο Δολού αγαπητοί συγχωριανοί θεομά συγκαρτερήματα για τη στήλη του θαυμάσιου έργου του κ. Ν. Υφαντή.

Ένα έργο με όλη την μακρόχρονη πολιτιστική ιστορία του Δολού που μολογάει με πολλή αγάπη και κόπο, ελπίζω να μην είναι η τελευταία.

Με εκτίμηση
Ελευθέριος Λιόλιου-Μπαλωμένος

Εν Αγίω Δημητρίω
τη 12 Δεκεμβρίου 1996
Αγαπητέ μου Δημήτρη
Αν και κίπωσ αργά, σου στέλνω

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Δολό ο Σπύρος Παγούνης.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στα Ιωάννινα η Όλγα Τοπάλη. Η εφημερίδα μας εκφράζει τα θετικά συνυλητήρια στους δικούς τους.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

— Έγινε στο Δολό το 40ήμερο μνημόσυνο του Σπύρου Παγούνη.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Συγχαίρουμε τον ανηψιό μας Αλέξανδρο Χριστοδουλόπουλο για την επιτυχία του στην Αγ. Γραφή Φιλολογία του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Του ευχόμαστε καλή πρόοδο.

Δέσποινα Γιάνναρου-Παπανδρέου
Νίκος Παπανδρέου

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΟΛΟΥ»

	Δρχ.
• Κωνσταντίνος Κων/νος	20.000
• Καρόλινος Ιωάννης	10.000
• Κωνσταντίνος Γεώργιος	10.000
• Πρωτόντιος Ειρήνη	10.000
• Παπαδημητρίου Γεώργιος	10.000
• Χαράλαμπος Πέτρος	10.000
• Λιόλιου Μαρία	20.000
• Μπαζής Ελευθέριος	δολάρια 50
• Μπαζής Παύλος	δολάρια 50
• Φωκός Γεώργιος	δολάρια 50
• Όλγα Λατοσίνα	10.000
• Ζεβρα-Μαργαρίτα	δολάρια 50
Αναστ.	10.000

Η οικογένεια Ελευθερίου Κουβαρά κατέθεσε στο σύλλογό μας το ποσό των 20.000 δρχ. στη μνήμη του Χριστού Θυμνοτάτη.

ένα θέμα επίκαιρο για τα Χριστούγεννα. Αν σας προλάβει το γράμμα μου αυτό και το κρίνετε κατάλληλο, το δημοσιεύετε στα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ».

Για τις άγιες γιορτές των Χριστουγέννων, εύχομαι σε σας και την οικογένειά σας, στα μέλη του Συλλόγου και σε όλους τους Δολιωτές χρόνια πολλά.

Ιδιαίτερος ευχές πολλές στους εορτάζοντες ονομαστικά και η νέα χρονιά 1997, να είναι ειρηνική, χαρούμενη και ευλογημένη από τον Επιφανέντα Θεόν.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Ιωάννης Παπαϊωάννου

Θεσσαλονίκη, Δεκέμβρης '96
Αγαπητοί μου χωριανοί Δολιωτές, σας καλημερίζω όλους και ιδιαίτερα την αξιόλογη επιτροπή του Συλλόγου μας στα Γιάννενα ευχόμενος στον καθένα χωριωτή καλόν χειμώνα και χαρούμενες γιορτές, ο δε Νέος Χρόνος να μας βρει εν ζωή όλους, χαρούμενους, ευτυχισμένους και με υγεία.

Σας στέλνω μερικά απ' τα γραφτά μου γύρω απ' την παιδική μας χωριανική ζωή. Επίσης για τα ταξίδια μας στα ξένα για καζάντιο, τα βάσανα των ταξιδευομένων, μα περισσότερο γ' αυτούς που ήταν παντρεμένοι. Ίσως όλα αυτά να φαίνονται λίγο κομικά και τραγικά, είναι όμως πέρα για πέρα αληθινά. Ιστορίες πραγματικές από την προπολεμική ζωή των Ηπειρωτών και μάλιστα των νεαρών ατόμων που αργότερα τα κατάφεραν με την τιμιότητα και εργατικότητα να προκόψουν στα ξένα.

Σας ευχαριστώ πολύ

Με εκτίμηση
Ρωμπατινός Μεροπούλης
Αχιλλέας Μαρίης

Σημείωση: Τα γραφτά του αγαπητού Αχιλλέα θα αρχίσουν να δημοσιεύονται σε συνέχειες από την επόμενη έκδοση.

ΡΙΞΑΝΕ ΛΑΔΙ ΣΤΟ ΛΥΧΝΑΡΙ

• Κύρου-Σταυροπούλου Κυριακή
Δρχ. 10.000 εις μνήμη Ευτυχίας Αθαν. Κύρου και Σταύρου Δ. Μήτσκαρη.

- Πανταζής Σπύρος 1.000
- Χαΐλης Παναγ. 5.000
- Παππάς Παντελής 2.000
- Γεωργακοπούλου Λευκή 2.000
- Καϊματζόγλου Έφη 2.000
- Όλγα Λατοσίνα 5.000
- Ζήκας Βασίλειος Αθαν. 5.000
- Παπαδοπούλου-Βαδήμα 3.000
- Λιόλιος Ιωάννης στη μνήμη του Σπύρου Παγούνη αντί στεφάνου 10.000
- Νούλα Γ. Παππά 3.000
- Παπαϊωάννου Ιωάννης 5.000
- Πηγελόπι Εξάρχου 1.000
- Παπαδημητρίου Αθαν. 3.000

...ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ ΔΑΣΚΑΛΕ

Στα μέσα του Νοέμβρη, έφυγε ακόμα ένας από τους Δολιωτές της «παλιάς φρουράς». Ο δάσκαλος, ο Σπύρος ο Παγούνης. Ο αγαπητός και σεβαστός σ' όλους τους χωριανούς μπάμπια Σπύρος, έφυγε, έτσι όπως το ήθελε. Πλήρης ημερών, γερός, όμορφος, χαρούμενος. Κι εκεί, στο χωριό που λάτρευε, το όμορφο Δολό, κάτω από τη σκέπη του Αι-Νικόλα, τον αποχαιρέτησαν όλοι. Συγγενείς, φίλοι και χωριανοί.

Έφυγε ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ. Ο παιδαγωγός. Αυτός που, μια ζωή, εργάστηκε ακούραστα για το παιδί, τον αυριανό άνδρα, τον Έλληνα πατριώτη, τον οικογενειάρχη, τον ευλαβή ορθόδοξο χριστιανό.

Θα θυμάμαι πάντα, πριν από εικοσιπέντε περίπου χρόνια, τότε που διορίστηκα στην εκπαίδευση, τα λόγια του: «Να μη ξεχάσεις ποτέ, τώρα που πατωπαίνεις στην τάξη, ότι σε κάθε σχολείο, ο καλύτερος μαθητής είναι ο δάσκαλος». Σοφά λόγια!!! Έφυγε ο δάσκαλος, που δέθηκε με το χωριό και τους κατοίκους του. Που συμμετείχε ενεργά σ' όλες τις εκπαιδευτικές και τις δραστηριότητες των χωριανών. Που οι αγωνίες και τα προβλήματα του χωριού ήταν δικές του αγωνίες και δικά του προβλήματα. Που είχε να προτείνει λύσεις και να δώσει ιδέες για το κάθε τι. Έφυγε ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, που οι Δολιωτές εκτιμώντας τον ενθουσιασμό και τον αυθορμητισμό του, την απλότητα και την καλσύνη του, την ευγένεια και το ήθος του, τον αγάπησαν και τον ένιωσαν, όλοι δικό τους άνθρωπο. Έφυγε ο πολυγραφώτατος, ακούραστος συνεργάτης των «ΔΟΛΙΩΤΙΚΩΝ», που από τώρα γίνονται φτωχότερα. Όπως φτωχότερα γίνονται με το χαμό του συγγενείς και φίλοι. Αλλά και το ίδιο το Δολό. Που έχασε έναν ενθουσιώδη λάτρη του.

Έφυγε ο Σπύρος ο Παγούνης, που δίδαξε τον αγώνα και στο πεδίο της μάχης και στο πεδίο της μάθησης, αλλά και μέσα στο στίβο της ζωής. Ο πάντα χαμογελαστός, ο πάντα πρόθυμος να σφίξει με αγάπη, σ' όλους μας το χέρι, δεν υπάρχει πια. Θα σε θυμόμαστε πάντα Δάσκαλε, έτσι καθώς περιδιαβαίνεις το χωριό κι ακουμπούσες το βλέμμα σου παντού με αγάπη, στους ανθρώπους, στα σπύρια, στις δικές σου αναμνήσεις. Θα σε θυμόμαστε πάντα, εσένα και τον καλό σου λόγο, για τον καθένα μας χωριωτή, αλλά και για όλους μαζί. Θα θυμόμαστε πάντα τη λατρεία σου για το Δολό και τον αγώνα σου για την προκοπή του.

Δάσκαλε, Σπύρο Παγούνη, σ' ευχαριστούμε, γιατί με την τόση σου αγάπη για το χωριό, μας δίδαξες κι εμάς να τ' αγαπάμε.

Σεβαστέ μας Δάσκαλε, σου ευχόμαστε όλοι μας, παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα, συγγενείς, φίλοι και χωριανοί, ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ για και που κινήσεις να πας, να μας θυμάσαι και να μας αγαπάς. Κι εμείς δε θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Κι εσένα, όπως και τ' άλλα τ' αδέρφια σου, που θα σε περιμένουν τώρα στους ουρανούς.

Πες τους, τώρα που θ' ανταμώσετε και πάλι μαζί, ότι πάντα τους θυμόμαστε. Και περηφανευόμαστε, ότι είμαστε από καλή γενιά.

ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ σεβαστέ μας Δάσκαλε. Καληνύχτα θεϊέ Σπύρο.

Χαιρετισμούς στον πατέρα
ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

	Δρχ.
1. Διαμάντι Ελευθερία δολάρια 20	
2. Χαράλαμπος Πέτρος	10.000
3. Εξάρχου Πηνελόπη	10.000
4. Ζήκας Βασίλειος Αθαν.	5.000
5. Μούστου Χρίστου	10.000
6. Κούρου Αγγελική	5.000
7. Μούστος Ελευθέριος και Κράτω	10.000
8. Διαμάντι Ελευθερία	20.000
9. Κόκοτας Παναγιώτης	20.000
10. Πολιτιστικός Σύλλογος Ιωαννίνων στη μνήμη του συνεργάτη του Σπύρου Παγούνη	20.000
11. Μπαζής Ελευθέριος και Κράτω	10.000
12. Παπαϊωάννου Ιωάννης στη μνήμη του συνεργάτη του Σπύρου Παγούνη	10.000
13. Χαράλαμπος Πέτρος	10.000
14. Λιόλιος Ιωάννης στη μνήμη του συνεργάτη του Σπύρου Παγούνη	10.000
15. Φώνη Παγούνη στη μνήμη του συνεργάτη του Σπύρου Παγούνη	10.000
16. Νέλη Στανγκιανή στη μνήμη του συνεργάτη του Σπύρου Παγούνη	20.000
17. Οικ. Λεωνίδα Κουτσουμπίνα στη μνήμη του συνεργάτη του Σπύρου Παγούνη	10.000

«ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ»

Όργανο
του Εκπολιτιστικού
Συλλόγου Δολού Ιωαννίνων
Καλάρι 52
Τηλέφωνο 32.564

— * —

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρήστος Τζώβας
Ιωάννης Μπουντινής
Δημήτριος Πότσης
Κώστας Μέξης
Βραβορίτου Αγγελή
Παπακώστα Ελένη
Φωτόπουλος Ελευθέριος

— * —

Χειρόγραφα που δημοσιεύονται ή όχι, δεν επιστρέφονται.

— * —

Οι ενυπόγραφες συνεργασίες εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που υπογράφουν.

Κριτική για το βιβλίο του Μιχάλη Κουβαράκη

«ΤΟ ΣΙΟΥΓΚΡΑΒΙ»

από τον Κώστα Τσιλιμαντό

(Αναδημοσίευση από την εφημερίδα «ΕΠΤΑΛΟΦΟ»)

Δεύτερη έκδοση
1985 ΠΩΓΩΝΙΑΝΗ

Αργά έφτασε το βιβλίο αυτό στα χέρια μου. Μια ταπεινή συλλογή επτά αφηγημάτων γραμμένη στον υπολογιστή (πρόγραμμα Word 6) με πολλά αβλεπτήματα, παρατυπώματα και ελαττώματα. Ξεκινώ από αυτά πρώτα, γιατί άλλο τίποτα δεν έχω να παρατηρήσω.

Ό,τι θα πω, θα είναι μόνο έπαινοι για τον καλό φίλο, τον προβληματισμένο άνθρωπο, που όσο κι αν η προσωπική του μοίρα τον κυνήγησε, όσο κι αν τον χτύπησε, εκείνος σαν τον παλιό καλό βιολί βγάζει γλυκύτατους ήχους.

Α! Μιχάλη. Αν είχες εκδόσει και το έργο σου είχε τη μορφή του σύγχρονου βιβλίου, του επιμελημένου, και προωθούνταν κατάλληλα, άλλη θα ήταν η τύχη του. Κι αν γράφεις μόνο για πράγματα του χωριού σου, του κοινού μας χωριού. Η εμβέλεια σου ξεπερνά την τοπική ηθογραφία, αγγίζει πανελλήνιες μορφές και καταστάσεις.

Σε διάβασα, σε ρούφηξα κι έζησα αξέχαστες στιγμές στις σελίδες σου. Δε γράφω κριτική. Είμαι ξεχειλισμένος από το ζεστό κλίμα σου, συγκινημένος από την αφηγηματική σου ικανότητα. Γι' αυτό και σου γράφω στο πρώτο πρόσωπο.

Στις σελίδες του βιβλίου σου αποτυπώθηκε η φλόγα της καρδιάς σου, τα πλούσια αποθέματα της εμπειρίας σου, η καθαρή σου σκέψη και προπάντων η αγάπη για τον τόπο σου και τους ανθρώπους του. Η ανθρωπιά της γραφής σου. Οικογενειακή σύμπνοια, αγάπη, κατοχή, φτώχεια, μελανές σκιές του εμφύλιου, βασανισμοί, φόννοι, φόννοι μέσα στην ίδια ιδεολογική παράταξη, βάζει το δάχτυλο στην πληγή. Μιχάλη, χρωματίζεις τα γεγονότα, χωρίς να θολώνεται η γραφή με μονομέρεια, παρόλη τη συναισθηματική φόρτιση και τον ιδεολογικό εξοπλισμό σου. Απονέμεις, κατά το δυνατόν, ευθύνες, καταλογίζεις σφάλματα, αφήνεις ν' ακουστεί η διαμαρτυρία, η αμφισβήτηση, ο αντίμαχος λόγος. Και κάπου παραμονεύει και το χιούμορ που γεννάει η ζωή, ακόμη και

στις δύσκολες ώρες ή πιο πολύ τότε.

Κατασταλαγμένη πείρα, αποφθεγματικός λόγος, χορτάτη αφήγηση, πληρότητα περιγραφών, ευχέρεια, πειστικότητα, ρεαλισμός και λυρικό στοιχείο συμβαδίζουν δεμένα.

Δε μπαίνεις κατευθείαν στο θέμα σου. Ξεκινάς συλλογιστικά να αξιολογήσεις μια κατάσταση, έρχεσαι στην κυρίως αφήγηση, αφήνεις σε παρεκβάσεις, αναδρομές, σωρεύεις ιστορίες μέσα σε ιστορίες (διάβασες μήπως Μουρσελά;), για να ξαναπιάσεις πάλι το αρχικό νήμα. Διασώζεις από τη λήθη μορφές, αγαπημένους φίλους που δεν έπρεπε να χαθούν, παραδίνεις στους κατοπινούς ένα κομμάτι ιστορίας δράσης και δράματος, η αρχή της αιμορραγίας του αγροτικού κόσμου που επακολούθησε.

Η γλώσσα σου είναι μίγμα αστικής και ντοπιολαλιάς. Σώζεις ορισμένους τύπους ιδιωματούχων που η σύγχρονη εποχή της ταχύτητας και του συγχρονισμού πάει να παραμερίσει, αν δεν παραμέρισε, από τον τόπο που τους γέννησε: αρεντευτό, μούκας (= παιγνίδια), άμπουρας (= ατμός), μπρούσια (= αθρακιά), φουρκάτσιες (= σφεντόνες), μούζγκωσε (= νύχτωσε), γκρόπα (= τρύπα), σιουρνάρα (= κρουνηδόν), ζοκοπούν (= βρομούν), τσιες (= σπίθες) κλπ. και ένα λαθεμένο ιατρικό όρο «συλλυγισμός» (= σεληνιασμός δηλ. επιληψία).

Να 'σαι καλά, Μιχάλη. Θύμησες στους Βοστανιώτες το χρέος τους. Μια αναμνηστική στήλη που πρέπει κάποτε να στηθεί στον τόπο του μαρτυρίου, εκεί που κάηκαν τόσοι άνθρωποι. Πως δεν το σκέφτηκε κανείς ως τώρα; Και ένας μνημόσυνο για τους αδικημένους. Ίσως η νέα γενιά που έχει ξεπεράσει τα δικά μας συμπλέγματα θα σταθεί πιο αμερόληπτη.

Και ένα τελευταίο.

Το έργο σου μπορεί να μην έχει ακόμη την προσδοκώμενη αποδοχή που τη δικαιούσαι Υπομονή.

Κάτι πρέπει να μας διδάσκει και το ευαγγελικό:

Ουδείς προφήτης εν τη εαυτή πατρίδι. Έρρωσο...

«... Το Λάζαρο να κοιτάς»

Κατά Ανατολή μεριά, ως προς τη θέση του χωριού σας Δολό, στο όμορφο Ζαγοροχώρι —τη Λάιστα— τράνεψα κι βύζαξα μαζί με το γάλα της μάνας μου, το κρύο και γάργαρα νερό του τόπου μου και των βουνών μου του τόσο γενναίου —σε δροσιά, σε ζωντάνια— αέρα! Με βρίσκουν τα «Δολιώτικα» στην πόλη μας τα Γιάννινα, σταλμένα απ' τον καλό μου φίλο! Μου φέρουν και του χωριού σας τον αέρα! Εμείς που κατ' ανάγκη στριμωχτήκαμε σε τούτα τα σπιτόκουτα —κατ' ευφημισμό διαμερίσματα—, ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ και άλλων, πραγματικά εκτιμάμε τον ανιδιοτελή αγώνα σας, διαβάζοντας την εφημερίδα σας και κάνουμε χαρά μας τη χαρά σας.

Μου δίνει αφορμή καλή, η γραφή του συνεπώνυμου —Γιάννη Δ. Καρβούνη— μάλλον και σναφλίτη, να πω και γω με τη σειρά τα παρακάτω, αφού επισημάνω πως ο τίτλος με δυσκόλεψε και τη γραφή του Γιάννη άθελα αδικεί.

Τη στράτα της μνήμης μου ακολουθώ, στα όχτια τα λουλούδα μαζεύω. Ο μπάρμπα-Λάζος του Γιάννη Δ. Καρβούνη είχε κανάβινο σακί, μα εγώ στον ώμο μου ένα χαράρι βαρύ το νιώθω. Καταμεσής στη λάκα την τρανή το αδειάζω. Έχει τ' αγγειά, το τσκάλι(ι) και το σαγάνι, να μην τ' αρμαθιάζω στην κουβέντα μου, τα τόσα άλλα.

Γύρα μου σ' ένα χορό τα πρόσωπα εκείνων των ανθρώπων που χραή το 'θρεφταν με μπόλικο «της χούφτας κρύο νερό κι είχαν το μέτωπό τους καθαρό, το δείχναν για «ταυτότητα» και περνούσαν...

Χωρίς εγώ το μπάρμπα-Λάζο να γνωρίζω, κι αν αυτό που έλεγε: «Μην το κοιτάς το σαγάνι Μήτσο. Το Λάζαρο να κοιτάς» το πίστευε και το 'δειχνε στην πράξη, μα και δανεικό να του 'χε στη μνήμη του Λάζου και του Μήτσιου ανάβω κεριά για ένα λόγο παραπάνω.

Μου 'ρθε στο νου μου, και πρέπει να το πω, κάτι ανάλογο κι αληθινό.

Χρόνια τώρα, χωροφύλακας που «εκτελούσε το καθήκον του» μπαίνοντας στο λεωφορείο ζήτησε να κρατήσουν όλα τις ταυτότητές τους στο χέρι.

Στις πρώτες θέσεις καθόνταν κι ένας λεβέντης γερο-Σαρακατσάνος.

— Δεν άκουσες μπάρμπα εσύ, την ταυτότητά σου είπα.

— Μωρ' πιδί μ' τ' ταυτότητα π' χαλέβς τ' ν' άφκα στου κουνάκι μ' δε μ' χρειάζεται.

Έχου νια ταυτότητα παρέα μ' όπ' κι να γκιζιράου. Είνι τούτη ιδώια. Τ'γλέπς Τήρανι καλά. Η μπάλα (μέτωπο) αυτή δε λιρώνιτι μη τίπουτα σι τούτουν του κόσμου.

Βάρεσε το μέτωπό του με την παλάμη του, γερά. Πράγματι το πρόσωπο του γερο-Σαρακατσάνου μέτρησε, έπαισε, πέτασε... και το «αρμόδιο όργανο» πήρε κι ένα μάθημα καλό.

Εσείς με την εφημερίδα σας αγαπητοί Δολιώτες, συμβάλτε να πέφτει φως σε τέτοια πρόσωπα!

Χρήστος Γ. Καρβούνης

Δελτία Κοινωνικού-
Θεραπευτικού Τουρισμού

Όσοι Δολιώτες, συνταξιούχοι κάτοικοι Αττικής ΙΚΑ, ΤΣΑ, ΤΕΒΕ που η σύνταξή τους δεν υπερβαίνει τις 150 χιλιάδες δραχμές μηνιαίως και θέλουν να πάρουν δελτία Κοινωνικού-Θεραπευτικού τουρισμού δεκαπενθήμερης διάρκειας από τον μήνα Μάιο έως τέλος Οκτωβρίου.

Για πληροφορίες στον επί τριετία ενεργό διοικητικό μέλος του Δ.Σ. Παναττικού Συνδικάτου Συνταξιούχων ΙΚΑ, ΤΣΑ, ΤΕΒΕ και περιθαλπομένων Νέας Φιλαδέλφειας, να αποτανθούν στο Δολιώτη Ιωάννη Κουβαρά, τηλ. 22.32.516.